

ปัญหาเชื้อดื้อยาต้องไม่ถูกมองข้าม

กิจกรรมเปิดตัวที่รัฐริช ตระหนักใช้ยาต้านแบคทีเรีย ปี 62 ที่เอ็ม บี เค เซ็นเตอร์

ปัญหาเชื้อดื้อยาปฏิชีวนะยังเป็นปัญหาใหญ่ที่ทั่วโลกกำลังเผชิญ ทำให้การติดเชื้อแบคทีเรียแม้เพียงเล็กน้อยก็คร่าชีวิตคนถึงตายได้ ขณะที่ประเทศไทยก็พบปัญหาเชื้อแบคทีเรียดื้อยาปฏิชีวนะสูงขึ้น จากข้อมูลกระทรวงสาธารณสุข บางชนิดสูงทะลุกว่า 30 เท่าตัว ต้นเหตุเพราะการใช้ยาพร่ำเพรื่อ ใช้ยาไม่ถูกโรคไม่ถูกวิธี ก่อปัญหาสุขภาพที่ไม่ควรมองข้าม

หนึ่งในวิธีการต่อสู้กับเชื้อดื้อยา มหันตภัยคุกคามที่จำเป็นเร่งด่วน เป็นการเพิ่มความรู้อันเชื่อคือยาแก่ประชาชนทุกวัยเพื่อให้รู้เท่าทันอันตราย งาน “สัปดาห์รัฐริช ตระหนักใช้ยาต้านแบคทีเรีย ปี 2562” ที่จัดขึ้นกลางเมือง ณ ศูนย์การค้าเอ็ม บี เค เซ็นเตอร์ เมื่อวันก่อน ใช้ช่องทางเดินรถในห้าง ออกบูธด้านสุขภาพกว่า 14 บูธ ตลอดจนจัดนิทรรศการให้ความรู้การใช้ยาเพื่อเปลี่ยนความเข้าใจผิดๆ หยุดพฤติกรรมเสี่ยงก่อเชื้อดื้อยา หันมาป้องกันตัวเองช่วยลดการป่วยจากเชื้อดื้อยา โดยมี นพ.ม.ล.สมชาย

ดร.สุปรียา
ออคุลยานนท์

ผศ.ภญ.ดร.นิยดา
เกียรติยั้งอังคุลี

จักรพันธ์ ประธานคณะที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ร่วมงานในฐานะตัวแทนรัฐบาล จัดโดยศูนย์วิชาการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา (กพย.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กระทรวงสาธารณสุข องค์การอนามัยโลกประเทศไทย และภาคีเครือข่าย กิจกรรมครั้งนี้ได้ดึงสาว ๆ CM Cafe เกิร์ลกรุ๊ปชื่อดังร่วมรณรงค์หวังสื่อสารเรื่องดื้อยาไปยังกลุ่มคนรุ่นใหม่ด้วย

ดร.สุปรียา

ออคุลยานนท์ ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ กล่าวว่า งานสัปดาห์รัฐริชตระหนักใช้ยาต้านแบคทีเรียจัดอย่างต่อเนื่อง ด้วยความมุ่งมั่นจะแก้ปัญหาคาเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพ ปัจจุบันเป็นปัญหาที่สำคัญของไทยและโลก สสส. ร่วมกับ กพย. ผลักดันให้ประชาชนตระหนักเกี่ยวกับปัญหาเชื้อดื้อยาทั้งในระดับชุมชนจนถึง

ระดับประเทศต่อเนื่อง ปีนี้ สสส.และภาคีเครือข่ายพร้อมใจประกาศเจตนารมณ์ต่อปัญหาวิกฤตเชื้อดื้อยา โดยสนับสนุนภาคีเครือข่ายผ่านการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การจัดการเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพประเทศไทย พ.ศ.2560-2564 โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ 5 เรื่อง การส่งเสริมความรู้ด้านเชื้อดื้อยาและความตระหนักด้านการใช้ยาต้านจุลชีพอย่างเหมาะสมแก่ประชาชน รวมถึงรณรงค์สื่อสารสร้างความตระหนักด้านการใช้ยาต้านจุลชีพอย่างเหมาะสมแก่ประชาชน จัดทำสโปดโฆษณาณรงค์ผ่านช่องทางสื่อกระแสหลัก ไม่ว่าจะบนโทรทัศน์ สื่อโซเชียลมีเดีย นอกจากนี้ พัฒนาคอนเทนต์เฝ้าระวังและจัดการความรู้เพื่อจัดการปัญหาเชื้อดื้อยา เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีปลอดภัยจากเชื้อดื้อยาตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ “การส่งเสริมความรู้เชื้อดื้อยาตามยุทธศาสตร์ที่ 5 เน้นสื่อสารไปยังประชาชนเรื่องการใช้ยาปฏิชีวนะกับโรคหวัด ซึ่งเป็นยาต้านแบคทีเรียไม่สามารถกำจัดโรคหวัด ซึ่ง

สาว CM Cafe เกิร์ล
กรุ๊ปชื่อดังร่วมรณรงค์
ผ่านแฟชั่นโชว์

สสส.และภาคีเครือข่ายเดินรณรงค์หยุดพฤติกรรมก่อเชื้อดื้อยาในห้าง

บูรสร้างความรู้ความตระหนักรู้หันกลับยั้งเชื้อดื้อยา

มากกว่าร้อยละ 80 เกิดจากเชื้อไวรัส นอกจากนี้หายแล้วก็จะส่งผลให้เกิดเชื้อดื้อยาในร่างกายจากการใช้ยาเกินความจำเป็น จากนี้จะเลือกสื่อสารด้านเชื้อดื้อยาให้มีความรู้แก่นักเพิ่มซึ่งกิจกรรมสัปดาห์ที่รู้จัก ตระหนักใช้ยาตามแพทย์ที่เรีย จะกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญ เมื่อสังคมตระหนักมากขึ้น นำมาสู่การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์และการทำงานอย่างต่อเนื่อง” ดร.สุปรีดา กล่าว

เชื้อดื้อยา ปัญหาท้าทาย ผศ.ภญ.ดร.นิตดา เกียรติยิ่งอังคาส ผู้จัดการศูนย์วิชาการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา กล่าวว่า เชื้อดื้อยาเป็นปัญหาที่ทั่วโลกยอมรับว่ารุนแรงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น องค์การอนามัยโลกระบุว่าแต่ละปีมีคนเสียชีวิตจากเชื้อดื้อยาสูงถึง 7 แสนคน และถ้าไม่เร่งแก้ไข คาดว่าใน พ.ศ. 2593 จะตายสูงถึง 10 ล้านคน พร้อมประกาศเป็น 1 ใน 10 ปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ รายงานการศึกษาหลายฉบับชี้ชัดผลกระทบจากเชื้อดื้อยารุนแรงมากขึ้น ส่วนประเทศไทยมีการตายจากเชื้อดื้อยาปีละ 3 หมื่นคน รัฐบาลต้องให้ความสำคัญป้องกันการเกิดและควบคุมการกระจายทั้งในคน สัตว์ สิ่งแวดล้อม ทางคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติแผนยุทธศาสตร์การจัดการการดื้อยาด้านจุลชีพประเทศไทย เพื่อลดการป่วย การตาย และความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากเชื้อดื้อยา ปีนี้กระตุ้นการสื่อสารสาธารณะ ข้อความสำคัญ คือ เชื้อไวรัสหรือแบคทีเรียเช็กให้ชัด ควรใช้ยาปฏิชีวนะหรือไม่ โดยเฉพาะโรคหวัด พบจากติดเชื้อไวรัสบ่อยกว่า อาการเจ็บคอหายเองได้จากการพักผ่อน กลั้วคอด้วยน้ำเกลือ ไม่ต้องใช้ยา แล้วยังมีเรื่องหยุดกินยาเมื่อมีอาการดีขึ้น เชื้อยาปฏิชีวนะกินตามคนอื่น เชื้อยาเองที่เคยที่ได้รับจากแพทย์ครั้งก่อนหรือเปลี่ยนไปซื้อยาที่แรงกว่ากินเองก็ยากก็แก้ยากกินเมื่อมีอาการปวดอีกเสบ แม้กระทั่งการแบ่งยาให้คนอื่น พฤติกรรมเหล่านี้ทำให้เกิดเชื้อดื้อยา ต้องหยุดสำหรับการรณรงค์เชื้อดื้อยา จะขับเคลื่อนทำงานในชุมชน วัด โรงเรียนมากขึ้น

“แผนยุทธศาสตร์ชาติมีความคืบหน้า แต่สิ่งที่ล่าช้าคือยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมความรู้เชื้อดื้อยา ถ้าหนุนเสริมด้านนี้ความรู้ของประชาชนจะก้าวหน้ามาก และเสริมอีก 4 ยุทธศาสตร์ให้ไปทิศทางเดียวกัน ต้องขอบคุณ สสส. ปีนี้สนับสนุนจัดทำและเผยแพร่สื่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง ปีหน้าจะทำงานปิดช่องโหว่การสื่อสารที่ยังตกหล่นต่อไป” ผศ.ภญ.ดร.นิตดา กล่าว

ความรู้ความเข้าใจของคนไทยที่คลาดเคลื่อนเป็นปัจจัยหลักให้สถานการณ์ไม่กระเตื้องขึ้น ผศ.ภญ.ดร.นิตดา กล่าวว่า คนไทยเรียกสับสนระหว่างยาแก้ไอกับยาปฏิชีวนะ ซึ่งยาปฏิชีวนะเป็นยาต้านแบคทีเรียฆ่าเชื้อไวรัสไม่ได้ ถัดมาเชื่อว่าเป็นหวัดต้องกินยาปฏิชีวนะ ซึ่งต้องลงไปสื่อสารตั้งแต่ระดับเด็กนักเรียนในโรงเรียน นอกจากนี้ไทยขาดกฎหมายควบคุมการซื้อยาปฏิชีวนะ ปัจจุบันประชาชนหาซื้อได้ในร้านขายของชำ ร้านสะดวกซื้อ ต้องพบทวนการขายยาปฏิชีวนะโดยอิสระ แต่ก็ต้องไม่เป็นอุปสรรคในการเข้าถึงยาของประชาชน จัดการควบคุมให้มีสมดุล พร้อมทั้งจัดประเภทยาปฏิชีวนะสำหรับสูตรยาที่ไม่เหมาะสมกำจัดออกไป ควบคุมการโฆษณาขายยาปฏิชีวนะ ยาสามัญประจำบ้าน และควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล หากไม่มีการจัดการที่รอบด้าน ปัญหาเชื้อดื้อยาจะไม่มมีทางบรรเทา

การแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องสำคัญ ดร.วิชาติ บรรวณีย์ ผู้แทนองค์การอนามัยโลกประจำประเทศไทย กล่าวว่า องค์การอนามัยโลกให้ความสำคัญกับปัญหาเชื้อดื้อยา ปีนี้มีประเด็นการรณรงค์คือ “อนาคตของยาปฏิชีวนะขึ้นอยู่กับเราทุกคน” เน้นการกระทำที่ป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อดื้อยาปฏิชีวนะ ตั้งแต่การล้างมือหรือทำความสะอาดมือที่เหมาะสม ช่วยป้องกันการติดเชื้อและการแพร่กระจายเชื้อ และลดความจำเป็นในการใช้ยาปฏิชีวนะ ซึ่งทำให้การดื้อยาปฏิชีวนะอยู่ในวงจำกัด นอกจากนี้ยังแนะนำเรื่องสุขอนามัยในช่องปากที่ดี มีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย การฉีดวัคซีนเพื่อป้องกัน

การติดเชื้อ หลีกเลี่ยงการสัมผัสผู้ป่วย รวมถึงให้ความสำคัญ ปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์หรือเภสัชกรในการใช้ยาปฏิชีวนะ สำหรับประเทศไทยการทำงานเรื่องการจัดการการดื้อยาด้านจุลชีพมาอย่างดีและต่อเนื่อง ต้องชื่นชม

สำหรับหน่วยงานและผู้สนใจสื่อความรู้เชื้อดื้อยาเพื่อทำกิจกรรมรณรงค์ช่วยสร้างความรู้ให้ขยายวงกว้างมากขึ้น สามารถเข้าไปดูข้อมูลได้ที่เว็บไซต์ <http://atb-aware.thaidrugwatch.org> หรือเฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/thai.antibiotic.awareness> วิกิตีเชื้อดื้อยาแก้ได้ เป็นหน้าที่ของทุกคน ต้องรวมพลังและทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ.